

BUITENSCHOOLS LEREN MET ALFALEERLINGEN IN DE ISK

Studiedag LOWAN – vo
20 november 2023

Petra Popma & Anne Marije de Goeijen

petra.popma@itta.uva.nl / annemarije.degoeijen@itta.uva.nl

WAAROM BUITENSCHOOLS LEREN?

- Nederlands horen
- Ruimte om te oefenen met taal
- Taalcontact bevorderen
- Ruimte voor impliciet taalleren
- “Leren kun je ook buiten de les.”
- Werken aan vaardigheden als zelfstandig een opdracht doen, organiseren, samenwerken, noteren, ..
- Leren ‘durven’
- Nederland leren kennen
- 2 • Motivatie bevorderen

BUITENSCHOOLS LEREN IN DE ALFAKLAS

Hoe krijg je buitenschools leren voor elkaar met leerlingen die:

- niet
- nauwelijks
- moeizaam

Nederlands lezen en schrijven, spreken, verstaan, begrijpen?

AANDACHTSPUNTEN

Inhoudelijk

- Kennis van het onderwerp
- Kennis van de situatie
- Voldoende taalvaardigheid (lezen, luisteren, spreken, schrijven)
- Beleefd, passend, sociaal
- Interactief

Organisatorisch

- Hoe ga ik het doen?
Wanneer, met wie?
- Wat heb ik nodig?
- Wat breng ik mee terug naar school?

ZORG VOOR 'EEN STRAK GESPREID BED'

WAT HELPT:

- Voldoende woorden kennen
- Routines automatiseren:
‘Mag ik wat vragen?’
- Spiekbrief
- Hulpkaart
- Beeld hebben van de situatie
- Goede voorbeelden
- Samen doen en samenwerken
- Meewerkende partij ‘buiten’

VOORBEELD TAALKAART

Alfataal		Ik ga naar de bieb	
Taalkaart			
Mijn naam			
Datum			
Stap 1	Taal?		
☒ Woorden:			
☒ Zinnen:			
Stap 2	Hoe?		
☒ Ik doe de opdracht:			
☐ maandag ☐ dinsdag ☐ woensdag ☐ donderdag ☐ vrijdag			
☒ Ik doe de opdracht:			
☐ alleen ☐ samen met			
Alfataal		Ik ga naar de bieb	
Stap 3 Nodig?			
Dit heb ik nodig:			
☐ agenda ☐ pen ☐ papier ☐ telefoon ☐ ..... ☐			
Stap 4 Doen!			
Dit ga ik doen:			
☐ Ik zoek een bieb. ☐ Ik ga naar de bieb. ☐ Ik vraag: ..... ☐ Ik maak een foto van ..... ☐ Ik schrijf op: ..... ☐ ..... ☐			
i Informatie			
<small>Deze leerling voert een buitenschoolse opdracht uit om zijn taalvaardigheid te oefenen. In de klas heeft de leerling woorden geleerd over lezen en de bibliotheek. Hij/zij oefende daar met vragen stellen in de bibliotheek. In deze Naar buiten-opdracht willen de leerlingen een of meer vragen stellen. Zij schrijven de antwoorden kort op. Misschien kunt u ze op weg helpen als ze hulp nodig hebben.</small>			
Contact bij vragen:			
Uw tip/compliment voor de leerling:			

WERKEN MET TAALKAARTEN =

- Veel voorbereidende oefeningen
- Toewerken naar successen beleven!

DOELEN & WOORDEN AANBIEDEN

Ik leer:

- Woorden over lezen en de bieb.
- Praten over boeken, lezen, films en computer.
- Vragen in de bieb: mag ik op de computer?

IK LEER WOORDEN

- Luister naar de docent.
- Kijk naar de foto's.
- Praat samen.

DOELEN

Doelen		
Alfa A	Alfa B	Alfa C
<p>Woordenschat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kent enkele woorden met betrekking tot de bibliotheek en lezen en schrijven. 	<p>Woordenschat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kent de meest voorkomende woorden met betrekking tot de bibliotheek. 	<p>Woordenschat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kent voldoende woorden om een gesprekje te kunnen voeren over en in de bibliotheek.
<p>Spreeken en gesprekken voeren:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zaken regelen: Kan zich melden, bijvoorbeeld bij een medewerker om iets te vragen. • Informatie uitwisselen: Kan eenvoudige vragen stellen over materialen, zoals <i>Waar is de computer?</i> en <i>Waar staat dit boek?</i> 	<p>Spreeken en gesprekken voeren:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zaken regelen: Kan een medewerker iets vragen, bijvoorbeeld hoe hij een boek moet zoeken. • Informatie uitwisselen: Kan kort reageren op vragen zoals <i>Lees je graag?</i> 	<p>Spreeken en gesprekken voeren:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zaken regelen: Kan een instructie geven aan een bekende persoon, waarbij hij verwacht dat de ander iets voor hem doet, zoals <i>Kun je me helpen met een boek zoeken?</i>

'PRAATJES': LUISTER EN PRAAT MEE

Alfataal

[Ik ga naar de bieb](#)

2 IK PRAAT MEE

- Luister naar de docent.
- Praat mee.

Deel 1

Ik ga naar de bieb.

Ik ga naar de bieb.

Wat ga je doen?

Wat ga je doen?

Een boek lenen.

Een boek lenen.

O, ja?

O, ja?

WOORDEN EN ZINNEN OEFENEN, MONDELING

Alfataal

Ik ga naar de bieb

IK PRAAT MET JOU

- Luister naar de docent.
- Kijk naar de foto's.
- Praat samen.

- Praat samen.

- Binnenkring-
buitenkring
- De kring rond
- Woordkaartjes

‘NAAR BUITEN’ UITVOEREN

Alfataal

Ik ga naar de bieb

10 NAAR BUITEN

- Ga op pad. Ga met je groepje naar de bieb.
- Maak één foto of maak een paar foto's.
- Praat in de bieb.

PASSENDE OPDRACHTEN

- Een bepaalde locatie bezoeken, bekijken
  - Iets gaan vragen, kopen, bestellen
  - Een gesprekje voeren
-
- Van samen naar individueel
  - Op niveau, naar kunnen (i + 1)

HOE KRIJG JE DE LEERLING ZO VER?

ONTWIKKELSTAPPEN

Thema:

Woorden en zinnen:

welke woorden en zinnen zijn essentieel?

Oefeningen met woorden en zinnen:

denk aan routines inslijpen, schrijf- en leesoefeningen, gesprekje's oefenen

Praktische voorbereiding:

samenwerken, benodigheden, planning, reizen, noteren, 'andere partij', ..

'Naar buiten'-opdracht:

wat gaan de leerlingen doen, eventueel gedifferentieerd?

Terugblik:

hoe kijken jullie samen terug, hoe vier je successen?

ALFATAAL

- 20 thema's om met name aan mondelinge vaardigheden te werken in de ISK-alfaklas, met per thema een 'Naar buiten'-opdracht.
- Het materiaal van Alfataal is te downloaden via de website van LOWAN: <https://www.lowan.nl/vo/leerlijnen/alfabetisering/alfataal/>
- Op deze pagina vind je ook een [uitlegvideo](#) voor het gebruik van Alfataal.

Petra Popma & Anne Marije de Goeijen

petra.popma@itta.uva.nl /
annemarije.degoeijen@itta.uva.nl

info@itta.uva.nl / www.itta.uva.nl